

TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työläisnaisien äänikannattaja, ilmestyy Astoriassa, Ore., joka tiistai The Western Workmen's Publishing Society'n kustantamana.

TILAUSHINNAT YHDYSVALTOIHIN
1 vuosikerta...\$1.50 Puoli vuotta...90c
CANADAAN JA SUOMEEN
1 vuosikerta...\$1.75 Puoli vuotta...\$1.00

TOVERITAR
BOX 99 ASTORIA, ORE.

Entered as second-class matter July 18th, 1911, at the Post Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3rd, 1879.

TOVERITAR

(THE WOMAN COMRADE)
SUBSCRIPTION RATES
IN THE UNITED STATES:
One year.....\$1.50 6 months.....90c
One year.....\$1.75 6 months.....\$1.00
IN CANADA:
One year.....\$1.75 6 months.....\$1.00
IN FOREIGN COUNTRIES:
One year.....\$1.75 6 months.....\$1.00

Advertising rates 50c per inch per insertion.
Huoneusto sijaitsee 10:n ja Duane katu-
jen kulmassa. Puhelin 365.
Ilmottamista 50 senttiä tuumalla kerran.
Näimallinotuksista \$1.00 ensimäisellä tuu-
malalla ja 50 senttiä jokaisella seuraavalla
lää.

TOIMITUS:

Maiju Nurmi

Box 99, Astoria, Oregon.

TOVERITTAREN TILAAJAMÄÄRÄ
OSOTTAA:

UUSIA111
UUDISTUKSIA 52
KATKENNUKSET 97

MIKÄ ON TEIDÄN MIELI-
PITEENNE, TOVERIT-
TARET?

Suomalaisen Sosialistijärjestön edustajakokous kokoontuu pian, jossa tullaan m.m. arvostelemaan kaikkien järjestöjemme lehtien kannat ja toimitustavat. Nämä arvostelut tulevat evästyksinä osastoista kokoukseen valittujen edustajien kautta. Toivottavasti myöskin toverittaret kaikissa osastoissa ovat lausuneet arvostelunsa Toverittaren suhteen, ettei edustajien tarvitse sanoa, kuten viimeisessä Toverin yhtiökokouksessa, ettei heillä ole mitään evästyksiä Toverittaren arvostelun suhteen, eivät he ole sitä itse lukuineet. Arvostelu lehdestä on välttämättä sekä lukijoille, että lehden toimittajalle. Jos järjestömmme asioita pohtimaan kokoontuneet toverit tietävät yhtä vähän Toverittaren sisällöstä kuin länsipiiriläiset tavallisesti tietävät joulukuutissa yhtiökokouksissa, niin mistä toimittaja tietää, mitä lehdeksi vaaditaan ja mitä sellaiselta arvostelun alapuolella olevalta organilta (joksi lehtemme sellaisessa tapauksessa voisi kutsua) voidaan vaatia ja odottaa. En tiedä onko se "riittävä" vai mitä, että Toverittaren arvostelu on Työmiehen ja Raivaajan yhtiökokouksissakin aina sivuutettu muutama minuutti keskustelulla, parin kolmen puhevuoron jälestä, vai johtuuko se aina evästyksien puutteesta, vai siitä, että naisten lehtiä pidetään myöskin, kuten yleensä naisiakin, vähän isona lapsena, jonka heikkoudet sivuutetaan arvostelematta vain hiukan hymähtäen ylimielisesti — Syynä on tietenkin se, etteivät naiset ole vielä ottaneet Toveritarta kokonaan niin omakseen, että olisivat evästäneet miehiä sen arvosteluilla. Mikäli olemme huomanneet, eivät itämaiset tai keskipiiriläiset toverittaret ole vielä koskaan keskustelleet Toverittaren suhteen, kuten länsipiirin joissakin osastoissa jo on tapana. Heidän mielipiteensä lehtemme suhteen tiedetään vain yksityisistä tai paikallakuntakirjeistä tai siitä, etteivät he tilaa sitä. Mikään ei olisi ainakaan Toverittaren toimit-

tajan mielestä enemmän suotavaa kuin että naiset kaikissa osastoissa sanoisivat arkailematta mielipiteensä Toverittaren suhteen. Silloin kun toverittaret kaikkialla niin tekevät, tietää toimittajakin mitä lehtiä vaaditaan, onko hänen työnsä ollut suunnilleen kelpoista, vaiko aivan mitätöntä, ja mitä korjauksia olisi tehtävä j.n.e. Arvostelkaa siis, naiset, Toveritarta.

Arvostellessa voisi ottaa kyllä huomioon, että kaikkia työväenlehtiä, eritoten meidän puoluelehtiä, on jouduttu toimittamaan viimeisen kahden vuoden ajalla melkein keskiäikäisten kirjityslakien alaisena. Englanninkieliset puoluelehdet, joista Toveritarkin on aina saanut suurimman osan sisältönsä apua, ovat olleet lakikautettuja ja ulkomaalaisia lehtiä on saapunut joitakin aivan ilmeeksi. Suomen lehtiäkin on vasta hiljakkoin alkanut tänne pääsemään. Toveritartakin on siis täydytty toimittaa perin vaikeissa oloissa. Tällä ei kuitenkaan tahdota sanoa sitä, että sitä arvosteltaessa lievennettäisiin sen arvostelua näiden seikkojen perusteella.

Myöskin pitäisi toverittarien kaikissa piireissä lausua mielipiteensä Toverittaren muuttamisesta itään tai keskivaltioihin, joissa sen luonnollinen paikka oikeastaan olisi. Jos se olisi joko Chicagossa tai New Yorkissa, voisi se täyttää tarkoituksensa kymmenen kertaa paremmin kuin täällä länsirannikon kaukaisessa sopukassa ja sen tilaajamääräkin voisi kohota helposti kaksinkertaiseksi, kun se olisi kyllin lähellä suuria naisteyöläisten pesäpaikkoja ja voisi siis pohtia heidän asioistaan silloin kun asiat ovat päivänkysymyksiä, eikä vanhoja, kuten nyt Toverittaren tarkotusta ja taloudellista etua silmällä pitäen sen paikka olisi keskenmällä maata. Ja jos järjestömmme jäsenet jolloinkin vapautuvat kukin oman piirin karsina-ajatuksista niin paljon, että saadaan kaikki järjestön lehtiliikkeet yhdistetyksi, niin sitenpähän ainakin lienee ensimmäinen työ siirtää Toveritarta lähemmäksi sen lukijakunnan suurinta osaa.

Jos naiset ovat olleet niin leväperäisiä, etteivät ole vielä tähän asti lausuneet mielipiteitään näistä asioista, niin toivottavasti he sen nyt tekevät. Kun pidetään hieman kiirettä, niin ehtivät evästyksensä vielä edustajille.

Californian perhepal-
velijattarien järjes-
tymisestä

Californian perhepalvelijattarien kokemukset, yrittäessään saada työpäivän lyhennyksiä ja parannuksia oloihinsa lainlaadinnallista tietä porvarillisten lainlaittajain kautta, ovat omiaan osottamaan kuinka turhaa tuntuu sellainen ollenkaan on työläisiltä, ellei heillä ole niitä lakiehdotuksia ajamassa omia edustajiaan ja niiden hyväksytyksi tulomiseksi painostamassa taloudellisten ja poliittisten järjestöjensä solidaarinen voima.

Life and Labor julkaisun kirjoittaja Californiasta kirjoittaa lehdelleen palvelijattarien järjestymisestä m.m. seuraavaa: "San Diegon Perhtyöläisten Unio No. 16475 ei ole seurauksenaan kuunnemisesta innostuksen puuskasta: järjestää perhe-

palvelijattaret. He eivät turvautuneet unio nperustamiseen olojensa parantamiseksi, ennenkuin heidän yrityksensä työpäivän lyhentämiseksi lainlaadinnallista tietä osottautui turhaksi.

"Vuonna 1916 laittoivat San Diegon perhepalvelijattaret anomuksen kuvernööri Stephensille, johon he keräsivät 5,000 allekirjotusta, jossa he pyysivät hänen apuansa lainlaittajakunnassa perhepalvelijattarien 10-tuntin työpäivälain säätämiseksi. Kuvernöörin vastaus oli kyllä rohkaiseva, mutta hänen toimintansa ei ole osottanut, että hän olisi suuresti vaivannut itseänsä lakiehdotuksen hyväksymiseksi. Tapaukset osottivat, että perhepalvelijattarilla ei ollut ystäviä lainlaittajakunnassa. Heidän sallittiin edelleenkin työskennellä 12—14—16 tuntia päivässä, kuten ennenkin.

"Lainlaittajakunnan seuraava itsunto oli v. 1918 ja 1919. Perhepalvelijattaret kokosivat taaskin voimansa. He olivatkin tällä kertaa paremmin varustautuneet toimimaan kuin ennen. Hallituksen työtoimiston naisten osaston johtajatar Mrs. Elizabeth Blackiston oli hyvin innostunut perhepalvelijattarien olojen parannukseen. Hänen monivuotinen kokemuksensa työolojen tutkijana oli saattanut hänet palvelijattarien yhteyteen ja hän oli huomannut palvelijattarien ammatin monet vaikeudet ja välttämättömän korjauksen tarpeen, erittäinkin työpäiväsuhteen, jolle annettiinkin huomio etupäässä. Päätettiin tehdä yritys 10-tuntisen työpäivän aikaansaamiseksi, joka olisi parempi kuin aivan määräämätön työpäivä. Se kuitenkin olisi yrityshuojentaa palvelijattarien vaikeita oloja eikä saattaisi aikaan liian jyrkkää häiriötä nykyisissä perhetaloustavoissa. Rouvat itsekin ehkä tulisivat huomaamaan, että 10 tuntinen työpäivä on kohtuullinen vaatimus ja että se on sopuosinnussa tämän päivän kehityksen kanssa. Toivotettiin, että kokoontuva lainlaittajakunta olisi suojelema sellaiselle lakiehdotukselle ja hyväksyisi sen valtio lainiksi. Sellainen toiminta ratkaisisi koko kysymyksen.

"Eräässä poliittisessa kokouksessa juuri ennen vaaleja, pyysi Mrs. Blackiston kokouksen puhujaa, Mr. Dorania, joka oli ehdokkaana lainlaittajakuntaan, lausumaan mielipiteensä perhepalvelijattarien 10-tuntin työpäivälain suhteen. Mr. Doran huomollisesti otaksui puhuvansa yleisölle, jossa oli etupäässä työnantajaluokkaan kuuluvia klupinaisia ja epäilemättä hän piti silmämääränsä äänen kalastusta lausuen mielistelevästi: "Me voimme huoletta jättää sen asian rouvien oikeudentunnon varaan. Palvelijattaret olivat ammoisista ajoista tähän asti aina "jättäneet sen asian rouvien oikeudentunnon varaan", ja he olivat jo huomanneet, että siltä taholta ei heillä ole mitään odotettavissa. Oikeus ei ole koskaan huomannut palvelijattarta, sillä oikeus — kuten se personoidaan — esitetään aivan oikein niin kuin se on: side silmillä ja kädessään pari vaakaa. Meidän joidenkin keskuudessa on vallalla käsitys että nuo vaat ovat epäkunnossa ja kallistuvat joidenkin erityisten etujen mukaan aina sille puolelle, jossa palvelijattaret ei koskaan mitään hyödy. Niin, edellämäinit tapaus oli omiaan osottamaan, että 10-tuntisen työpäi-

vän säätäminen palvelijattarien raskaan taakan lievitämiseksi kohtaisi vastustusta lainlaittajakunnassa.

"Kuitenkin kaikesta huolimatta Mrs. Blackiston kirjotti sanottun 10-tuntisen työpäivälain ehdotuksen ja lainlaittajakunnan jäsenen Grace Dorris Kern kaunistusta lupasi sen esittää lainlaittajakunnalle. Kun asia tuli siellä ratkaistavaksi, puuttui sen puolesta yksi ääni. Voitto ei näyttänyt lupaavalta.

Tällöin syntyi palvelijattarien keskuudessa ajatus union perustamisesta. Tähän asti ei Californian valtiossa ollut yhtään palvelijattarien järjestöä, mutta mikä eivät San Diegon palvelijattaret perustaisi sellaista? Ja niin "Women's Union Label League'n" presidentin ja San Diego kauntin unionien keskusneuvoston avustamana perustettiin perhepalvelijattarien unio no 1.

"Unioissa otettiin heti kysymykseen 10 tuntin työpäivälaki. Päätettiin, että koska perhepalvelijattaret olivat sellaista lakia vaatineet lainlaittajakunnalta, niin, jos se sellaisen laitti, unio tulee sen hyväksymään. Uniossa oli vallalla voimakas mielipide 8 tuntisen työpäivälain puolesta. Se oli unioitteenkin periaatteen mukainen. Kymmentuntinen työpäivä oli enemmän työnantajain kuin palvelijattarien eduksi. Unio lähetti kirjeitä senaattori Samplelle, pyytäen häneltä kannatusta McDonaldin 10-tuntiselle työpäivälaille, jotta se menisi läpi senaattissa. Lakiehdotus saikin tällä kertaa suuren äänen enemmistön. Mutta oli syytä arvella, että viissit edut, joille 10 tuntinen työpäivä oli vastemmielinen, työskentelisivät sitä vastaan ja siksi lähetettiin heti kirje kuvernööri Stephensille, jossa häntä pyydyttiin sanottu lakiehdotus heti allekirjottamaan, jotta se tulisi lopullisesti hyväksytyksi. Hän vastasi tavallisella kohteliaa sanatuvalalla, jossa ei sanottu mitään. Aika kului, eikä lakia allekirjotettu, eikä kuvernööri sitä eitonnutkaan. Hän luukerteli ulos koko asian takaa ja laki jäi kuolleeksi kirjaimiksi. Mutta perhepalvelijattarilla oli kuitenkin jällellä unionsa. Sen ensimmäisiä virallisia toimenpiteitä oli organiseeraajan lähettäminen Pasadenaan ja Los Angelesiin järjestämään palvelijattaria siellä.

"San Diegon palvelijattarien union kasvaminen on ollut hidasta, mutta varmaa. Erikoisia yrityksiä jäsenten haikkimiseksi ei ole tehty. Palvelijattarille kahdeksan tuntin työpäivän suunnitelmat edistyvät nopeasti. Kun palvelijattaret muuttavat palveluspaikkaa, vaativat he aina tavallisesti 8-tuntisen työpäivän. Puute palvelijattarista auttaa suuresti 8-tuntisen työpäivän voittoon.

"Amerikalaisyyntyiset naiset harvoin valitsevat perhepalvelijattaren ammattia paitsi siinä tapauksessa, että he joutuvat olosuhteisiin, jossa ei ole muuta työtä saatavissa. Itse työ ei ole alentavaa, vaan työjärjestelmä on alentavaa työntekijälle. Siinä on vielä se keskiäikäinen piirre, jonka mukaan palvelijattar on ihmisenä paljon alempi kuin isäntä ja emäntä. Kaikilla muilla työoloilla on saatu aikaan momentillaisia paramuksia. Perhepalvelijattarilta vaaditaan sellaista orjamaisuutta, joka on aivan tuntematon monissa muissa ammateissa. Heitä piinataan persoonallisella peräänkatsannolla ja